

*Bigarren Lehendakariodea eta Lan eta Enpleguko Sailburua
Vicelehendakari Segunda y Consejera de Trabajo y Empleo*

**AGINDUA, 2022KO EKAINAREN 20KOA, BIGARREN LEHENDAKARIODEA
ETA LAN ETA ENPLEGUKO SAILBURUARENA, ZEINAREN BIDEZ
BERMATZEN BAITA BIZKAIKO INDUSTRIA SIDEROMETALURGIKOAREN
SEKTOREAN, EKAINAREN 23 ETA 30RAKO, ETA UZTAILAREN 1ERAKO
DEITUTAKO GREBAN EUTSI EGINGO ZAIELA KOMUNITATEARI EMAN
BEHARREKO FUNTSEZKO ZERBITZUEI.**

2022ko ekainaren 23ean eta 30ean, baita uztailaren 1ean ere, ELA, CCOO, LAB eta UGT sindikatuek greba deitu dute Bizkaiko industria siderometalurgikoaren sektorean. Deialdia egun osokoa da egun guztietan, hau da, 00: 00etatik 24: 00etara. Hala ere, lan-txanda bat baino gehiago dituzten enpresen kasuan, greba lehenengo txandan hasiko da, nahiz eta aipatutako greba-egunak baino lehen hasi, eta azken txanda amaitu ondoren amaituko da, nahiz eta txanda egun horietako 24: 00ak baino geroago luzatu.

Deialdia egin dutenen arabera, grebaren helburua da "*Bizkaiko industria siderometalurgikorako eraginkortasun orokorreko hitzarmen sektorial bat adostu ahal izatea*".

Deialdiak 60.000 langileri eragingo die, 2.000 enpresatan baino gehiagotan banatuta.

Espainiako Konstituzioaren 28.2 artikuluan, langileen greba-eskubidea aitortzen da haien interesak defendatzeko, horixe baita egungo zuzenbide-estatu sozial eta demokratikoak oinarrian dituen funtsezko eskubideetako bat. Konstituzioak, beraz, berdin babesten ditu greba-eskubidea eta zerrendatzen eta babesten dituen eskubide garrantzitsuenak, hala nola bizia, osotasun fisikoa, osasuna, hezkuntza, askatasunez zirkulatzea, informazioa askatasunez jasotzea eta auzitegian babes eragingarria jasotzea, besteak beste. Hain zuzen, Konstituzioak bete-betean babesten ditu, bai eskubide horiek guztiak, baita greba egiteko eskubidea ere.

Beraz, greba egiteko eskubidea erabiltzeak talka egin dezakenez herritarren gainerako oinarrizko eskubideekin, Konstituzioaren 28. eta 37. artikulueetan xedatutakoarekin bat etorriz, ezinbestekoa da neurri egokiak hartzea komunitatearentzako funtsezko zerbitzuei eutsiko zaiela ziurtatzeko, ez dadin edukirik gabe geratu gatazkan dauden oinarrizko eskubideetako bat bera ere.

Hala ere, aurreko premisa ondorioztatuta, agerikoa da funtsezko eskubideak mugatzen dituen edozein neurri konstituzionala izan dadin proportzionaltasunaren printzipioa zorroztasunez aplikatuz hartu behar dela; eta horretarako, hiru baldintza bete behar ditu neurri horrek: neurria aplikatuz proposatutako helburua lortu ahal izatea, hots, «egokitasun-judizioa» deritzona; egitatea aztertu ostean, helburu hori eraginkortasun berarekin lortzeko neurri apalagorik ez dagoela ondorioztatzea, hau da, «beharrizanezko judizioa» deritzona; eta, azkenik, neurria edo konponbidea orekatua edo neurtua izatea, haren aplikazioaren ondorioz guztion intereserako eragiten diren onurak edo abantailak gehiago direlako, auzian dauden beste ondasun edo balio batzuetan eragiten diren kalteak baino, hau da, «proportzionaltasun-judizioa, zentzu hertsian». Konstituzio Auzitegiak hainbat aldiz ebatzi du gai hori (122/1990, 123/1990, 8/1992 eta 126/2003).

Aurreko erabakietatik ondorioztatu behar dugu komunitatearentzako funtsezko zerbitzuak emango direla ziurtatzeak mugatu egiten duela grebarako eskubidea baliatzeko aukera, eta, beraz, nahitaezkoa dela interes desberdinak kontuan hartuta zuhertasunez jokatzeko. Hori guztia dela-eta, ziurtatze horrek berme gisa jardun behar du, eskubide kontrajarrien ezinbesteko koordinaziotik abiatuta, betiere ulertuta grebalarien eskubidea mugatu beharko dela –amore eman, Konstituzio Auzitegiaren hitzetan–, baldin eta haien interesak grebaren bidez babesteak komunitateari edo funtsezko zerbitzuaren hartzaileari zein zerbitzua jasotzeko eskubidearen titularrari eragiten dion edo eragin liezaiokeen kaltea larriagoa bada grebalarien errebindikazioek edo eskakizunek arrakastarik ez izateak eragingo lukeena baino. Horregatik, greba-deialdi honen aurrean, haren garapenaren ezaugarriak hartu beharko dira kontuan, eta, zehazki, haren denbora-tartea (3 lanaldi oso, bi egun jarraituko bi bloketan banatuta) eta jarduera-eremua (Bizkaiko industria siderometalurgikoaren sektorea). Espedientearen instrukzioan aurkeztutako dokumentazioa ikusita, grebak eragina izan dezake garraio eta argiteria publikoan, energiaren ekoizpenean eta banaketan, baita osasunerako eta hezkuntzarako eskubidean ere.

Deialdi honi dagokion espedientearen instrukzioan, ELDU S.A. enpresaren idazki bat jaso zen 2022ko ekainaren 15ean, gutxieneko zerbitzuak ezartzeko eskatuz, ematen duen zerbitzuaren funtsezko izaeran oinarrituta.

Aurreko deialdietan, beste enpresa batzuek eskatu zuten martxoaren 4ko 17/1977 Errege Lege Dekretuan ezarritakoaren arabera ezartzea pertsonen eta gauzen segurtasunerako beharrezkoak diren zerbitzuak, lokalen, makinaren, instalazioen eta lehengaien mantentze-lanetarako zerbitzuak eta enpresaren lanei berriro ekiteko beharrezkoa zen beste edozein arreta. Azpimarratu behar da, aurreko aginduetan egin zen bezala, azken horiek ezartzea ez dagokiola gobernu-agintaritzari, baizik eta enpresari eta greba-batzordeari, Konstituzio Auzitegiak adierazi zuen bezala, eta ondoren berriro aipatuko da.

Orain, gutxieneko zerbitzuak eskatzen dituen enpresak ematen dituen zerbitzuen esentzialtasuna – Edo ez – Aztertu behar da.

ELDU SA enpresak, besteak beste, instalazio elektrikoen mantentze-lanak egiten ditu, Itelazpi, Metro Bilbao, Eusko Trenbideak, Osakidetzako sareko ia ospitale eta anbulatorio guztiak, Eusko Jaurlaritza, Udalak, besteak beste Bilbo, Barakaldo, Sestao, Trapagaran, Getxo, Basauri, Gernika-Lumo, Zornotza, Durango, Justizia Jauregiak, adinekoen egoitzak eta abarrekin sinatutako kontratuen arabera. Enpresa horiek osasun-zerbitzu publikoak, garraioa, hezkuntza, zerbitzuak ... ematen dituzte, hau da, beren jarduera estuki lotuta dago energia-hornidurarekin eta funtsezko beste eskubide batzuekin, hala nola osasunarekin, hezkuntzarekin eta zirkulazio askearekin. Beraz, zalantzarik gabe, gutxieneko zerbitzu bat bermatu behar da, bizia galtzea ere ekar lezaketen gorabeheren aurrean.

Beraz, ELDU S.A. enpresak ematen dituen zerbitzuen funtsezkotasuna honako hauek bermatzen dituzten zerbitzuen funtsezko izaeraren ondorio da: zirkulazio askea, osasuna eta hezkuntza.

Zirkulazio-askatasunerako eskubidea (Konstituzioaren 19. artikulua) oinarrizko beste eskubide batzuk baliatzeko oinarria da, hala nola bizitza, osotasun fisikoa eta osasuna babesteko behar den laguntza jasotzeko eskubidea; pertsonen segurtasuna eta osotasuna babestekoa, batez ere – Konstituzioaren 15. artikulua –, eta horrek greba-egoeretan "funtsezko" izaera ematen die, bai eta greba egiten duten zentroetara joateko eskubidea ere. gainerako herritarren lan- eta eskola-lanak garatzen direnean. Eskubide horiek ezin dira behar bezalako babesik gabe geratu zilegi den greba-eskubidearen aurrean.

Osasuna babestea oinarrizko eskubideetako bat da edozein zuzenbide-estatutan. Gaur egun, eskubide hori herritarrek gutxieneko osasun-prestazioak eskatzeko duten eskubidetzat gauzatzen da, giza duintasunaren eta estatu bakoitzaren garapen sozial eta ekonomikoaren mailaren arabera. Horrela, Giza Eskubideen Deklarazioan (NBE, 1948), hala baieztatzen da 25.1 artikuluan: «Pertsona orok du osasuna eta ongizatea izateko eskubidea, eta batik bat, beharrezkoak diren mediku-sorospena eta gizarte-zerbitzuak izatekoa», eta ildo beretik doaz Europako Kontseiluak onartutako Europako Gutun Sozialaren 11. artikulua (Turin, 1961) eta Eskubide Ekonomiko, Sozial eta Kulturalen Nazioarteko Hitzarmenaren 12. artikulua (NBE, 1966). Greba-eskubidearen eta Konstituzioaren 15. eta 43.1 artikuluetan jasota dauden bizitzeko, osotasun fisiko eta moralerako eta osasuna babesteko konstituzio-eskubideen artean sortutako gatazka, beraz, azken horiei eutsiko zaiela bermatu beharrak baldintzatuko du.

Hezkuntzarako eskubidea Konstituzioaren 27. artikuluan aitortutako oinarrizko eskubidea da, zentzu zabalean ulertuta, eta, beraz, auzitegiek behin eta berriz adierazi duten bezala, funtsezkoa ere bada; horrenbestez, esparru horretan ere neurriak hartu beharko dira, eskola-jarduerei eutsiko zaiela bermatzeko.

Hain zuzen ere, sektore horretako aurreko greba-deialdi baten aurrean (irailaren 30a eta urriaren 1a, 2a, 3a eta 4a), gobernu-agintaritza horrek 2019ko irailaren 26ko Agindua eman zuen, ELDU S.A. enpresa horrentzako gutxieneko zerbitzuak finkatzeko. Agindu horren aurka ez da errekurtsorik aurkeztu jurisdikzio-istantzien aurrean.

Nahiz eta orduan dekretatutako gutxieneko zerbitzuak ez diren premisa juridiko lotesleak deialdi honetako gutxieneko zerbitzuak finkatzeko – Konstituzio-doktrinak debekatutako inferentzia –, egiazta daitezke agindu hori babestu nahi duten Konstituzioak babesten dituen eskubide eta ondasunetan – Grebarena barne – Deialdi horietako gutxieneko zerbitzuek ezarritako babesetarako eragin dituzten ondorio positiboak edo negatiboak. Horregatik, agindu honek eutsi egiten die orduan emandako gutxieneko zerbitzuei.

Lan Harremani buruzko azaroaren 4ko 17/1977 Errege Lege Dekretuaren 10.2 artikulua honako hau xedatzen du: «Greba edozein motatako zerbitzu publikoak edo premia aitortu eta geroraezineko zerbitzuak emateaz arduratzen diren enpresetan deklaratzeko denean eta larritasun bereziko inguruabarrak daudenean, gobernu-agintaritzak zerbitzuen funtzionamendua ziurtatzeko beharrezko neurriak erabaki ahal izango ditu», eta «Gobernuak, halaber, xede horietarako behar diren esku-hartze neurriak hartu ahal izango ditu».

Konstituzio Auzitegiaren apirilaren 8ko 11/1981 epaian (11/1981 STC, apirilaren 8koa [RTC 1981M1]), greba-eskubideari buruzko Konstituzioaren 28.2 artikularekin bat etorriz, honako hau ezartzen baitu: «Eskubide horren egikaritzea arautzen duen Legeak behar diren bermeak ezarriko ditu erkidegoaren funtsezko zerbitzuak mantenduko direla ziurtatzeko». Gobernu-agintaritzari esleitzen zaio greba-kasuan funtsezko zerbitzuak mantentzea bermatuko duten hainbat motatako berme-neurriak hartzeko aukera, eta neurri horietako bat da, administrazio-ebazpenaren bidez, jarduerari eusteko ezinbestekoak diren gutxieneko zerbitzuak ezartzea, eta, ondorioz, langile kopuru jakin bati zerbitzu horiek egiteko deia egitea, langile horiek behar bezala lan egin dezaten.

Gai honetan gobernu-agintaritzari eskumen eskusiboa esleitzeak bermatu nahi du greba-eskubidea baliatzeak izan behar dituen mugak –funtsezko zerbitzu jakin batzuk mantentze aldera, oinarrizko beste eskubide batzuk betetzera bideratuta baitaude–, Zuzenbidearen arabera baino ezin izango direla ezarri, eta gobernu-erantzukizuna eta -ahala duenak baino ezin izango dituela ezarri.

Horregatik, Lan Harremani buruzko martxoaren 4ko 17/1977 Errege Lege Dekretuaren 10.2 artikuluan aipatzen den prozedura bideratu da, ukitutako alderdiei, langileen ordezkariari eta eraginpeko enpresetako zuzendaritzari entzun zaie, gobernu-erabakiaren eraginpean egongo diren zerbitzuei eta langileei buruzko proposamenak egin ditzaten.

Lan eta Justizia Sailaren egitura organikoa eta funtzionala ezartzen duen apirilaren 11ko 84/2017 Dekretuak (maiatzaren 28ko 81/2019 Dekretuaren bidez aldatua), 3. artikuluan, titularrari esleitzen dizkio azaroaren 26ko 24/2016 Dekretuan (Euskal Autonomia Erkidegoaren Administrazioako sailak sortu, ezabatu eta aldatzen dituen eta horien egitekoak eta jardun-arloak finkatzen dituen) lan-arloko legeria betearazteko jasotako eskumenak. Dekretu horren 2. g) atalean zehazki, zerbitzu publikoak edo premia biziko eta atzerazineko zerbitzuak emateko ardura duten enpresa, erakunde eta instituzioei eragiten dieten greba-kasuetan komunitatearentzako funtsezko zerbitzuei eutsi egingo zaiela ziurtatzeko neurriak zehazteko eskumena jasotzen da, ekainaren 11ko 139/1996 Dekretuaren bidez eskuordetua.

Lan eta Enplegu Sailaren egitura organikoa eta funtzionala ezartzen duen urtarrilaren 19ko 7/2021 Dekretuaren 3. artikulua titularrari esleitzen dizkio irailaren 6ko 18/2020 Dekretuak, Euskal Autonomia Erkidegoaren Administrazioako sailak sortu, ezabatu eta aldatzen dituenak eta horien zehaztapen eta jardun-arloak finkatzen dituenak, lan-arloko legeria betearaztearen arloan bere gain hartutako eskumenak. Dekretu horren 2. j) atalean, zehazki, zerbitzu publikoak emateaz arduratzen diren enpresa, entitate eta erakundeei eragiten dieten greba-eskubidea baliatzen den kasuetan edo zerbitzu publikoak emateaz arduratzen diren edo beharizan aitortu eta atzerazineko enpresei eragiten dieten kasuetan, erkidegoaren funtsezko zerbitzuak mantenduko direla ziurtatzeko beharrezko bermeak ezartzeko eskumena erabiltzea, ekainaren 11ko 139/1996 Dekretuak eskuordetutako eskumena.

Horregatik guztiagatik, bigarren lehendakariordea eta Lan eta Enpleguko sailburua, Eusko Jaurlaritzaren ordezkari gisa, honako hau

EBAZTEN DU:

LEHENA.- Bizkaiko industria siderometalurgikoaren sektoreko langileei ekainaren 23an eta 30ean, eta uztailaren 1ean deitu zaien greba-eskubidea egikaritzeko, 00:00etatik 24: 00etara bitarteko ordutegian –lan-txanda bat baino gehiago dituzten enpresetan izan ezik, horietan deialdia lehenengo txandarekin hasiko baita eta azkenarekin amaitu–, baldintza izango da ondorengo funtsezko prestazioak eta gutxieneko zerbitzuak betetzea:

ELDU, S.A. enpresan: Erreteren sistema mantenduko da telefono bidez.

BIGARRENA.- Zerbitzu horiek greba egin behar ez duten langileek emango dituzte, ezarritako gutxieneko zerbitzuak langile horiekin betetzea lortzen ez denean izan ezik.

Langileen ordezkariari entzun eta gero, lantokietako zuzendaritzak esleituko ditu langileek bete beharreko eginkizunak, betiere aurreko artikuluan eta indarrean dauden legeetan ezarritako mugak errespetatuz.

HIRUGARRENA.- Agindu honen aurreko apartatueta bildutako gutxieneko zerbitzuak ezin dira aldatu zerbitzu horiek egiteko izendatuta dauden langileen aldaketen edo lanuzteen ondorioz. Halakorik gertatuz gero, legez kontraktatzat joko dira eta horiek egiten dituztenak erantzule izango dira, eta erantzukizuna eskatuko zaie indarrean dagoen ordenamendu juridikoaren arabera.

LAUGARRENA.- Aurreko artikuluetan xedatutakoa gorabehera, greba egiten duten langileen eskubideak ez dira inolaz ere murriztuko, ezta grebarako deia egin dutenen eskakizunen izapidetzea eta ondorioak mugatuko ere.

BOSGARRENA.- Jakinarazten denean jarriko da indarrean agindu hau.

SEIGARRENA.- Agindu honen berri eman behar zaie interesdunei, urriaren 1eko 39/2015 Legeak (Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearenak) 40. artikuluan xedatutako moduan; halaber, ebazpenak administrazio-bidea agortzen duela jakinarazi behar zaie, eta horren aurka administrazioarekiko auzietarako errekurtsioa jarri ahal izango dela Euskal Autonomia Erkidegoko Auzitegi Nagusiaren dagokion salan, ebazpena jakinarazten denetik kontaktzen hasita 2 hilabeteko epean, Administrazioarekiko Auzien Jurisdikzioa arautzen duen uztailaren 13ko 29/1998 Legean xedatutakoaren arabera.

Era berean, eta Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearen urriaren 1eko 39/2015 Legearen 123. eta 124. artikuluetan aurreikusitakoari jarraikiz, jakinarazi behar zaie: agindu honen aurka aukerako berraztertze errekurtsioa aurkez dezaketela lan-agintaritzan, agindua jakinarazi eta biharamunetik kontaktzen hasita hilabeteko epean.

Vitoria-Gasteiz,

**BIGARREN LEHENDAKARIORDEA ETA
LAN ETA ENPLEGUKO SAILBURUA**